

Ustawa
z dnia
o zmianie ustawy o instytutach badawczych

Art. 1.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371 i 1079) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do czasu powołania dyrektora w tworzonym instytucie albo w instytucie powstałym w wyniku połączenia albo podziału minister nadzorujący wyznacza, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, osobę pełniącą obowiązki dyrektora.”;

2) w art. 7 ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. W przypadku reorganizacji instytutu polegającej na zmianie przedmiotu lub zakresu jego działania minister nadzorujący może odwołać dotychczasowego dyrektora. Przepis art. 6 ust. 5 stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 8:

a) ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Zespół roboczy przedstawia ministrowi opinię w terminie 2 miesięcy od dnia powołania.”;

b) ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Zespół roboczy przedstawia ministrowi opinię w terminie 2 miesięcy od dnia powołania.”;

4) w art. 24:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister nadzorujący powołuje i odwołuje dyrektora.”;

b) uchyla się ust. 2a, 4–5a,

c) uchyla się ust. 7 i 8;

5) uchyla się art. 25;

6) w art. 26:

a) uchyla się ust. 1–2a,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku odwołania dyrektora instytutu minister nadzorujący wyznacza do pełnienia obowiązków dyrektora jednego z jego zastępców albo inną osobę spełniającą warunki określone w art. 24 ust. 6 pkt 1–3 i 5 na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy.”,

c) uchyla się ust. 3a;

7) w art. 27

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zastępców dyrektora powołuje i odwołuje minister nadzorujący.”,

b) uchyla się ust. 1a,

c) ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1b. Minister nadzorujący w akcie o powołaniu zastępcy dyrektora określa także wysokość jego wynagrodzenia.”;

8) w art. 28:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Umowę, o której mowa w ust. 3, z dyrektorem oraz zastępcami dyrektora zawiera minister nadzorujący.”,

b) uchyla się ust. 5a;

9) w art. 29 w ust. 2:

a) uchyla się pkt 2 i 3,

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) opiniowanie kandydatów na stanowiska: zastępcy dyrektora do spraw naukowych, sekretarza naukowego oraz kierowników komórek organizacyjnych wskazanych w regulaminie organizacyjnym, odpowiedzialnych za prowadzenie badań naukowych;”,

c) uchyla się pkt 4a;

10) w art. 30:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W skład rady naukowej, w liczbie określonej w statucie instytutu, wchodzi:

1) pracownicy naukowcy i badawczo-techniczni instytutu, którzy stanowią co najmniej 40% składu rady;

2) osoby niebędące pracownikami instytutu, które stanowią co najmniej 50% składu rady.”,

b) uchyla się ust. 2a.;

11) w art. 31 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada naukowa wybiera spośród swoich członków w głosowaniu tajnym przewodniczącego i jego zastępców. Przewodniczącego rady naukowej wybiera się spośród członków rady powołanych przez ministra nadzorującego.”;

12) art. 35a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przewodniczący rady naukowej przekazuje ministrowi nadzorującemu uchwały rady w sprawach, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 5–11 i 17–19, w terminie 7 dni od dnia ich podjęcia.”,

b) w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Uchylenie uchwały następuje, w drodze decyzji administracyjnej, w terminie 30 dni od dnia otrzymania uchwały.”.

Art. 2.

Rady naukowe dostosują statuty instytutów badawczych w zakresie liczby członków tych rad i proporcji udziału w ich składzie poszczególnych grup członków do wymagań określonych w art. 30 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 3 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy dotyczy zmiany niektórych przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371 i 1079) w celu wzmocnienia nadzoru ministra nadzorującego, szczególnie w zakresie:

- 1) powołania i odwołania dyrektora instytutu i jego zastępcy,
- 2) spraw związanych z bieżącym zarządzaniem instytutem badawczym w przypadku niepowołania /odwołania dyrektora,
- 3) możliwości uchylenia uchwał rady naukowej niezgodnych z przepisami prawa i statutem.

Obecnie obowiązujące regulacje uniemożliwiają prowadzenie skutecznego nadzoru nad instytutami badawczymi w przypadku, gdy dyrektor nie sprawuje swojej funkcji w sposób należyty. Taki stan jest niebezpieczny zwłaszcza w przypadku instytutów wykonujących zadania szczególnie ważne dla planowania i realizacji polityki państwa.

Projekt ustawy zakłada, że minister nadzorujący powołuje i odwołuje dyrektora instytutu badawczego bez udziału rady naukowej. Takie rozwiązanie daje ministrowi większe możliwości dokonania właściwego wyboru osoby na najważniejsze stanowisko w instytucie, przez co gwarantuje najwyższą jakość kadry zarządzającej.

Projekt przewiduje, że minister nadzorujący może wyznaczyć do pełnienia obowiązków dyrektora nie tylko dotychczasowego zastępcę dyrektora, ale również inną osobę spełniającą warunki określone w art. 24 ust. 6 pkt 1–3 i 5.

W przypadku odwołania dyrektora instytutu niejednokrotnie jest tak, że przyczyny jego odwołania przez ministra nadzorującego są również aktualne w odniesieniu do jego zastępcy. Wówczas wyznaczenie zastępcy dyrektora do pełnienia obowiązków dyrektora mogłoby w takim samym stopniu naruszać zasady praworządności, rzetelności i gospodarności, jakie muszą być przestrzegane w działalności instytutu badawczego. Należy pamiętać, że obecnie właściwy minister nie może odwołać zastępcy dyrektora instytutu (może to uczynić jedynie dyrektor instytutu, osoba pełniąca obowiązki dyrektora lub osoba pełniąca funkcję kierownika instytutu). Należy więc przyznać ministrowi nadzorującemu uprawnienie do powoływania i odwoływania zastępców dyrektora instytutu. Stosując przepisy obecnej ustawy może zdarzyć się, że w

przypadku, gdy minister nadzorujący odwoła dyrektora instytutu albo nie powoła kandydata wskazanego przez komisję konkursową, dotychczasowy zastępca dyrektora odmawia przyjęcia lub wykonywania obowiązków dyrektora. W takim przypadku może dojść *de facto* do sparaliżowania działalności instytutu badawczego, który nie posiada wówczas organu umocowanego do działania w charakterze organu zarządzająco-wykonawczego. Przewidziane w projekcie rozwiązanie ma zapobiegać tego rodzaju niepożądanemu paraliżowi działania instytutu badawczego.

Należy podkreślić, że taka osoba będzie musiała spełniać praktycznie te same wymogi, które musi spełniać dyrektor instytutu badawczego, z wyjątkiem wymogu znajomości języka obcego. Wynika to z trudności technicznych w zweryfikowaniu znajomości języka obcego w przypadku nagłej konieczności wyznaczenia takiej osoby. Tymczasem zastępca dyrektora, który w myśl obecnie obowiązujących przepisów musi być obligatoryjnie powołany przez ministra nadzorującego do pełnienia obowiązków dyrektora albo funkcji kierownika instytutu, nie musi spełniać wszystkich warunków określonych w art. 24 ust. 6. W ten sposób projekt zmierza do podwyższenia jakości zarządzania instytutem badawczym w okresie przejściowego braku jego dyrektora.

Projekt przewiduje również, że w przypadku reorganizacji instytutu polegającej na zmianie przedmiotu lub zakresu jego działania minister nadzorujący może odwołać dotychczasowego dyrektora i wyznaczyć osobę do pełnienia jego obowiązków.

Zgodnie z obowiązującym art. 30 ust. 2 w skład rady naukowej, w liczbie określonej w statucie instytutu, wchodzi pracownicy naukowcy i badawczo-techniczni instytutu w liczbie stanowiącej co najmniej 50% składu rady oraz osoby spoza instytutu w liczbie stanowiącej od 30% do 50% składu rady, które zgodnie z ust. 4 są powoływane przez ministra nadzorującego. W celu wzmocnienia nadzoru ministra proponuje się zmienić te proporcje w taki sposób, aby pracownicy instytutu stanowili co najmniej 40% składu rady, a osoby powoływane przez ministra nadzorującego – co najmniej 50%. Równocześnie proponuje się, aby przewodniczącego rady naukowej można było wybrać tylko spośród członków rady naukowej powołanych przez ministra nadzorującego.

Dodano również nowe regulacje dotyczące badania zgodności z prawem i statutem instytutu uchwał rady naukowej. Proponowana regulacja ma zapewnić ministrowi nadzorującemu możliwość rzeczywistej realizacji nadzoru nad działalnością instytutu.

W celu usprawnienia procesu tworzenia, podziału, łączenia i reorganizacji instytutów proponuje się skrócenie okresu na przedstawienie ministrowi przez zespół roboczy opinii z 3 do 2 miesięcy od dnia jego powołania.

Projekt ustawy wywołuje pozytywne skutki społeczno-gospodarcze.

Projekt nie wywołuje skutków finansowych i nie przewiduje wydatków ze środków publicznych.

Projekt nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 7 listopada 2016 r.

BAS-WAPEiM-2347/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Lidia Burzyńska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

W projekcie przewidziano zmianę ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, ze zmianami). Projektodawcy zamierzają zwiększyć zakres kompetencji ministra nadzorującego instytut badawczy (dalej: instytut). Zgodnie z projektem minister nadzorujący ma powoływać i odwoływać dyrektora instytutu oraz jego zastępcę. Dyrektor instytutu i jego zastępca byłiby powoływani na okres nieoznaczony, bez zasięgania opinii rady naukowej oraz przeprowadzania konkursu. W projekcie przewidziano zmianę przepisów dotyczących m.in.: wyznaczenia osoby pełniącej obowiązki dyrektora instytutu, skrócenia terminu (z 3 do 2 miesięcy) przedstawienia przez zespół roboczy opinii w postępowaniu przygotowawczym poprzedzającym utworzenie, połączenie, podział, reorganizację, przekształcenie lub likwidację instytutu, zadań i składu rady naukowej instytutu, wyboru przewodniczącego rady naukowej oraz skrócenia terminu (z 90 do 30 dni) uchylecia przez ministra nadzorującego uchwały rady naukowej w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami prawa lub statutem instytutu.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych
M. Warciński
Michał Warciński

Warszawa, 7 listopada 2016 r.

BAS-WAPEiM-2346/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie
zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy
o zmianie ustawy o instytutach badawczych (przedstawiciel wnioskodawców:
poseł Lidia Burzyńska)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie przewidziano zmianę ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, ze zmianami). Projektodawcy zamierzają zwiększyć zakres kompetencji ministra nadzorującego instytut badawczy (dalej: instytut). Zgodnie z projektem minister nadzorujący ma powoływać i odwoływać dyrektora instytutu oraz jego zastępcę. Dyrektor instytutu i jego zastępca byliby powoływani na okres nieoznaczony, bez zasięgania opinii rady naukowej oraz przeprowadzania konkursu. W projekcie przewidziano zmianę przepisów dotyczących m.in.: wyznaczania osoby pełniącej obowiązki dyrektora instytutu, skrócenia terminu (z 3 do 2 miesięcy) przedstawienia przez zespół roboczy opinii w postępowaniu przygotowawczym poprzedzającym utworzenie, połączenie, podział, reorganizację, przekształcenie lub likwidację instytutu, zadań i składu rady naukowej instytutu, wyboru przewodniczącego rady naukowej oraz skrócenia terminu (z 90 do 30 dni) uchylenia przez ministra nadzorującego uchwały rady naukowej w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami prawa lub statutem instytutu.

Projekt zawiera przepis przejściowy. Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa UE.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński